

Частична предварителна оценка на въздействието

Институция: Министерство на труда и социалната политика	Нормативен акт: Проект на Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на Наредбата за качеството на социалните услуги
☐ Не е включен в законодателна/оперативна програма на Министерския съвет	☒ Включен е в законодателната/оперативната програма на Министерския съвет за:
Лице за контакт: Йоанна Германова – държавен експерт в дирекция „Социално включване“	Телефон и ел. поща: 02/8119 532 Yoanna.Germanova@mlsp.government.bg

1. Проблем/проблеми за решаване:

Проблем 1 „Необходимост от усъвършенстване на реда за извършване на контролната дейност на Агенцията за качеството на социалните услуги“

1.1. Кратко опишете проблема/проблемите и причините за неговото/тяхното възникване. По възможност посочете числови стойности.

Наредбата за качеството на социалните услуги (НКСУ) е приета с Постановление на Министерския съвет № 135 от 22.06.2022 г. (обн., ДВ, бр. 48, 49 и 50 от 2022 г., изм., бр. 96 от 12.11.2024 г.). В нея са регламентирани стандартите за качество на социалните услуги, критериите за тяхното изпълнение, основните принципи за разработване от доставчиците на социални услуги на програми за развитие на качеството на социалните услуги, които предоставят, методите за извършване на мониторинг на качеството на социалните услуги и редът за извършване на контрол, мониторинг и оценка на качеството и ефективността на социалните услуги. Контролът и мониторингът на предоставянето на социалните услуги, включително и за спазване на стандартите за тяхното качество, се осъществява от Агенцията за качеството на социалните услуги (АКСУ) към министъра на труда и социалната политика. От момента на своето създаване през м. септември 2020 г. и в съответствие с нормативно определените ѝ функции АКСУ извършва регулярен мониторинг и контрол на качеството на социалните услуги, както и оказва методическа подкрепа на доставчиците им. По данни на АКСУ, за периода 2021 – 2025 г. са извършени 3505 проверки, съставени са 82 акта за установени административни нарушения, издадени са 34 наказателни постановления, сключени са споразумения по 19 образувани административнонаказателни производства и са издадени 183 задължителни предписания.

В рамките на осъществяваната контролна дейност от страна на АКСУ е констатирана необходимост от промени в някои от разпоредбите, регламентиращи реда за извършване на контрол и мониторинг на социалните услуги. Идентифицирани са няколко проблемни области:

- Необходимост от предвиждане на задължение АКСУ да извършва проверки в случаите на отказ на издаване на лиценз по чл. 153 от Закона за социалните услуги (ЗСУ), ако е известно мястото, където е планирано да се предоставя услугата, в случаите на прекратяване на лиценз по чл. 157 от ЗСУ или на отнемане на лиценз по чл. 158 от ЗСУ;
- Необходимост от създаване на възможност, когато проверките се извършват съобразно утвърден годишен план, заповедта за извършване на проверката да се предоставя по електронен път на доставчика и на кмета на общината, както и предвиждане на възможност

констативният протокол от проверката да се изпраща и по електронен път чрез посочен от доставчика на социалната услуга адрес на електронна поща за кореспонденция;

- В НКСУ е регламентирано, че периодичните проверки на доставчиците на социални услуги се извършват най-малко веднъж на две години или при идентифицирана необходимост. Практиката на АКСУ показва, че проверки на услугите се извършват и в по-кратък времеви период, поради възникнала необходимост от извършване на извънредни или планирани тематични проверки. Поради това е необходима промяна в периода за извършване на периодичните и тематичните проверки от Агенцията;
- В Наредбата е предвидено, че в случай на установени несъответствия на социалната услуга със стандартите за качество, длъжностно лице от проверяващите изготвя въз основа на констативния протокол от проверката писмено мотивирано предложение до изпълнителния директор на АКСУ за издаване на задължително предписание за отстраняване на установеното несъответствие. С цел намаляване на административната тежест за служителите на АКСУ, е удачно това мотивирано предложение да не се оформя като самостоятелен документ, а да е част от самия констативен протокол;
- В Наредбата не е изрично уреден и един от способите за приключване на административнонаказателното производство съгласно Закона за административните нарушения и наказания (ЗАНН), а именно – възможността за сключване на споразумение между наказващия орган и нарушителя (чл. 58г от ЗАНН).

1.2. Посочете възможно ли е проблемът да се реши в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности (например съвместни инспекции между няколко органа и др.).

Не е възможно проблемът да бъде разрешен в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности. Редът за извършване на контрол, мониторинг и оценка на качеството на социалните услуги е уреден в НКСУ. Идентифицираният проблем е възможно да бъде решен единствено чрез приемане на Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на Наредбата.

1.3. Посочете защо действащата нормативна рамка не позволява решаване на проблема/проблемите.

Идентифицирана е необходимост от прецизиране на нормите на НКСУ с цел подобряване на контролната дейност на АКСУ. АКСУ осъществява контролната си дейност само въз основа на точно определен ред в нормативната уредба. Поради това се налага промяна на НКСУ.

1.4. Посочете задължителните действия, произтичащи от нормативни актове от по-висока степен или актове от правото на ЕС.

Съгласно ЗСУ разпоредбите на Наредбата следва изчерпателно да уреждат въпросите, за които има законова делегация. НКСУ е нормативният акт, който регламентира всички въпроси, свързани с реда и начина на осъществяване на контрол и мониторинг на предоставянето на социалните услуги от АКСУ. Поради това, предложенията за подобряване на нормативната регламентация в тази област следва да бъдат част от Наредбата.

1.5. Посочете дали са извършени последващи оценки на нормативния акт или анализи на изпълнението на политиката и какви са резултатите от тях?

Не са извършвани последващи оценки на въздействие.

Проблем 2 „Необходимост от дефиниране на изисквания за заемане на длъжността ръководител на социална услуга“

2.1. Кратко опишете проблема/проблемите и причините за неговото/тяхното възникване. По възможност посочете числови стойности.

Съгласно чл. 105 от ЗСУ стандартите за качество на социалните услуги са за организация и управление на услугата, квалификация и професионално развитие на служителите, които осъществяват дейността по предоставянето на услугата и ефективността на услугата с оглед на постигнатите резултати за лицата, които я ползват, в отговор на потребностите им. Изпълнението на стандартите за качество на социална услуга се оценява по критерии за съответствието между предоставяната социална услуга и стандартите за нейното качество (чл. 106 от ЗСУ). Стандартите и критериите за предоставяне на всяка социална услуга са детайлно разписани в приложенията на НКСУ. Съгласно чл. 119 от ЗСУ в Наредбата за качеството на социалните услуги се определят минималните изисквания за броя и квалификацията на необходимите служители, които осъществяват дейността по предоставяне на различните видове социални услуги, изискванията към осъществяваната от служителите дейност по предоставяне на различните видове социални услуги и задълженията на доставчиците на социални услуги за осигуряване на професионално и кариерно развитие на техните служители. В стандартите в НКСУ за квалификация и професионално развитие на служителите, които осъществяват дейността по предоставянето на услугите, са пропуснати ръководителите на услугите, които са част от служителите, които осъществяват дейността по предоставяне на услугите. Съгласно т. 32 от Допълнителната разпоредба на ЗСУ лице, което управлява дейността по предоставяне на услугата е лице, назначено от доставчика на социалната услуга за осъществяване на ръководство. Това е служител, към чийто функции е включена дейност по управление и ръководство на услугата. Без ясни и конкретни изисквания към ръководителя на социалната услуга няма гаранция, че лицето притежава нужните знания, умения и опит, както и интегритет да ръководи съответната услуга. Ръководителят на социалната услуга управлява процеси, които пряко засягат живота, здравето и благосъстоянието на уязвими групи хора – възрастни хора, хора с увреждания, деца и др. Той взема решения, управлява конфликти, носи административна и морална отговорност.

В стандартите за всяка социална услуга липсва и условие ръководителят ѝ да не е осъждан за престъпление от общ характер. Основен доставчик на социалните услуги в България са българските общини. Те не се лицензират. Общините могат да възлагат предоставянето на социални услуги на частни доставчици на социални услуги, които са лицензирани по реда на ЗСУ. Едно от условията за издаване на лиценз на частен доставчик (едноличен търговец или юридическо лице) е същият да не е осъждан за престъпление от общ характер, като за юридическите лица това изискване се отнася до членовете на управителните им органи. Това обстоятелство се установява служебно от АКСУ на етап кандидатстване, но то важи единствено за физическите лица, които са управители или членове на управителните органи на лицето, което кандидатства за издаване на лиценз. Видно от дадената в т. 32 от Допълнителната разпоредба на ЗСУ дефиниция лицето, което управлява дейността по предоставяне на социалната услуга, е физическо лице и се назначава от доставчика на услугата. Доставчикът на социалната услуга е работодател на ръководителя на услугата. Управителят и членовете на управителния орган на частен доставчик на социална услуга не са ръководители на услугата. Поради това, няма как изискването по чл. 148, ал. 1, т. 4 от ЗСУ (кандидатът да не е осъждан за престъпление от общ характер, като за юридическите лица това изискване се отнася за членовете на управителните им органи) да се прилага спрямо назначения от доставчика ръководител на социалната услуга. Съответно и АКСУ няма правомощия да установява служебно съдимостта на ръководителите на социалните услуги, независимо дали са назначени от община или частен доставчик. Въвеждане на изисквания за образование и квалификация на ръководителя на услугата, както и на изискване лицето да не е осъждано за престъпление от общ характер, е гаранция за повишаване на качеството на предоставяната социална услуга и сигурността на потребителите ѝ.

2.2. Посочете възможно ли е проблемът да се реши в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане на нови

технологични възможности (например съвместни инспекции между няколко органа и др.).

Не е възможно проблемът да бъде разрешен в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности, тъй като стандартите за квалификация и професионално развитие на служителите, които осъществяват дейността по предоставянето на социалните услуги, както и изискванията към тези лица, са регламентирани единствено в НКСУ. Съгласно чл. 119 от ЗСУ именно в НКСУ следва да се уредят минималните изисквания за броя и квалификацията на необходимите служители, които осъществяват дейността по предоставяне на различните видове социални услуги. Тези изисквания се отнасят и до ръководителите на социални услуги.

2.3. Посочете защо действащата нормативна рамка не позволява решаване на проблема/проблемите.

С оглед разпоредбата на чл. 119 от ЗСУ е налице нормативна празнота в НКСУ по отношение на изискванията за квалификация и професионална подготовка на ръководителите на социални услуги. В наредбата липсва и условие ръководителят на социалната услуга да не е осъждан за престъпление от общ характер.

2.4. Посочете задължителните действия, произтичащи от нормативни актове от по-висока степен или актове от правото на ЕС.

Съгласно ЗСУ разпоредбите на НКСУ следва изчерпателно да уреждат стандартите за качество на социалните услуги и критериите за тяхното изпълнение, част от които са именно за квалификация и професионално развитие на служителите, които осъществяват дейността по предоставянето на услугата.

2.5. Посочете дали са извършени последващи оценки на нормативния акт или анализи на изпълнението на политиката и какви са резултатите от тях?

Не са извършвани последващи оценки на въздействие.

Проблем 3 „Необходимост от прецизиране на стандартите за предоставяне на социалните услуги за резидентна грижа за пълнолетни лица с увреждания“

3.1. Кратко опишете проблема/проблемите и причините за неговото/тяхното възникване. По възможност посочете числови стойности.

Стандартите и критериите за качество на специализираните социални услуги за резидентна грижа за пълнолетни лица с увреждания са регламентирани в Приложение № 12 към чл. 11, ал. 1 от НКСУ. В момента съществуват две различни форми на социални услуги за резидентна грижа за хора с увреждания – защитени жилища и центрове за настаняване от семеен тип. В стандартите за качество, определени в Приложение № 12 към чл. 11, ал. 1 от НКСУ, не е отчетено обстоятелството, че интензивността на подкрепата от служителите в тези две различни форми на резидентна грижа не е еднаква. Най-висока е интензивността на подкрепата в централите за настаняване от семеен тип, а по-ниска е в защитените жилища. Поради това, сегашните стандарти за финансиране от държавния бюджет за тези различни форми за резидентна грижа са диференцирани. От 1 януари 2026 г. предстои влизането в сила на новите стандарти за финансиране на социалните услуги съгласно чл. 45 от ЗСУ. Ако в стандартите за качество на социалните услуги за резидентна грижа за пълнолетни лица с увреждания не бъде извършена промяна, Агенцията за социално подпомагане няма да има правно основание да диференцира размерите на финансовите стандарти за тези две различни форми на резидентна грижа спрямо интензивността на подкрепата за потребителите и да определи реално необходимия им финансов ресурс. Определянето на еднакъв финансов ресурс и за двете форми на резидентна грижа и запазването на сегашните изисквания в НКСУ, които са

приложими в пълнота само за центровете за настаняване от семеен тип, ще доведе не само до нецелесъобразно разходване на държавни средства, но и ще измени същността на по-леката форма на резидентна грижа, предоставяна в защитените жилища.

С оглед разграничаването на интензивността на подкрепата от служителите в социалните услуги за резидентна грижа за пълнолетни лица с увреждания, в Приложение № 12 от НКСУ следва да бъде определен и различен минимален и максимален брой на потребителите за всяка една от тези форми за резидентна грижа.

3.2. Посочете възможно ли е проблемът да се реши в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности (например съвместни инспекции между няколко органа и др.).

Не е възможно проблемът да бъде разрешен в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности, тъй като стандартите за предоставяне на социалните услуги за резидентна грижа за пълнолетни лица с увреждания са регламентирани в НКСУ.

3.3. Посочете защо действащата нормативна рамка не позволява решаване на проблема/проблемите.

Идентифицирана е необходимост от оптимизиране на стандартите за качество на социалните услуги за резидентна грижа за пълнолетни лица с увреждания чрез определяне на различна интензивност на подкрепата от служителите. Тези стандарти могат да бъдат определени само в нормативен акт, а именно НКСУ.

3.4. Посочете задължителните действия, произтичащи от нормативни актове от по-висока степен или актове от правото на ЕС.

НКСУ следва изчерпателно да урежда въпросите, за които има законова делегация. Съгласно ЗСУ това е нормативният акт, който следва да регламентира стандартите за качество на социалните услуги и критериите за изпълнение на стандартите за качество на социалните услуги. Поради това, предложенията за оптимизиране на нормативната регламентация на стандартите за качество на социалните услуги за резидентна грижа за пълнолетни лица с увреждания следва да бъдат част от Наредбата.

4.5. Посочете дали са извършени последващи оценки на нормативния акт или анализи на изпълнението на политиката и какви са резултатите от тях?

Не са извършвани последващи оценки на въздействие.

2. Цели:

Проблем 1 „Необходимост от усъвършенстване на реда за извършване на контролната дейност на Агенцията за качеството на социалните услуги“

Цел 1

Подобряване на контролната дейност на АКСУ.

Цел 2

Намаляване на административната тежест за доставчиците на социални услуги и за служителите на АКСУ.

Проблем 2 „Необходимост от дефиниране на изисквания за заемане на длъжността ръководител на социална услуга“

Цел 1

Регламентиране на изискване ръководителят на социалната услуга да притежава подходящо образование и квалификация, които осигуряват организацията и управлението на дейностите, планирането на трудовия процес, осъществяването на контрол върху работата на служителите и изпълнението на задачите.

Цел 2

Регламентиране на изискване ръководителят на социалната услуга да не е осъждан за престъпление от общ характер.

Проблем 3 „Необходимост от прецизиране на стандартите за предоставяне на социалните услуги за резидентна грижа за пълнолетни лица с увреждания“

Цел 1

Ясно дефиниране на стандартите за качество на социалните услуги за резидентна грижа за пълнолетни лица с увреждания както по отношение на организацията и управлението, така и по отношение на необходимите служители.

Посочете определените цели за решаване на проблема/проблемите, по възможно най-конкретен и измерим начин, включително индикативен график за тяхното постигане. Целите е необходимо да са насочени към решаването на проблема/проблемите и да съответстват на действащите стратегически документи.

3. Заинтересовани страни:

- Общини (като доставчици на социални услуги и органи на местното самоуправление);
- Лицензирани доставчици на социални услуги (по данни на АКСУ към 31.05.2025 г. общият брой на лицензираните доставчици на социални услуги е 526);
- Потребители на социални услуги (по данни на АСП към 31.05.2025 г. броят на потребителите на социални услуги, делегирани от държавата дейности, е 64 008);
- Потребители на социални услуги, предоставяни в центрове за настаняване от семеен тип за пълнолетни лица с увреждания (по данни на АСП към 31.05.2025 г. броят на тези услуги е 242 с 3385 потребители);
- Потребители на социални услуги, предоставяни в защитени жилища за пълнолетни лица с увреждания (по данни на АСП към 31.05.2025 г. броят на тези услуги е 129 с 1033 потребители);
- Бъдещи потребители на социални услуги;
- Заети служители в социалните услуги (по данни на АКСУ за 2023 г. общият брой на служителите в социалните услуги, независимо от тяхното финансиране, е 26 841);
- Агенция за качеството на социалните услуги;
- Агенция за социално подпомагане.

Посочете всички потенциални заинтересовани страни/групи заинтересовани страни (в рамките на процеса по извършване на частичната предварителна частична оценка на въздействието и/или при обществените консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове), върху които предложенията ще окажат пряко или косвено въздействие (бизнес в дадена област/всички предприемачи, неправителствени организации, граждани/техни представители, държавни органи/общини и др.).

4. Варианти на действие. Анализ на въздействията.

4.1. По Проблем 1 „Необходимост от усъвършенстване на реда за извършване на контролната дейност на Агенцията за качеството на социалните услуги“

Вариант 1 „Без действие“:

Описание:

Вариантът „Без действие“ се характеризира с непредприемане на никакви действия, които пряко да адресират дефинирания проблем. В този случай ще продължи да действа настоящата правна рамка, което няма да позволи усъвършенстване на контролната дейност на АКСУ. Няма да са регламентирани правомощия на Агенцията да извършва нарочни извънредни проверки в случаите на отказ на издаване на лиценз по чл. 153 от ЗСУ, при прекратяване на лиценз по чл. 157 от ЗСУ или при отнемане на лиценз по чл. 158 от ЗСУ. По този начин лицата, предоставящи услуги без лиценз, няма да бъдат проверявани и санкционирани, освен ако не бъде получена информация или сигнал за това. Няма да има промяна в периода от време за извършване на периодичните и на тематичните проверки от Агенцията. Няма да е налице намаляване на административната тежест за доставчиците на социални услуги и за служителите на АКСУ. Няма да е изрично уредена възможността за сключване на споразумение по чл. 58г от ЗАНН между наказващия орган и нарушителя.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Не са идентифицирани положителни въздействия за нито една от заинтересованите страни при този вариант.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Прилагането на този вариант на действие би довело до запазване на сега действащите правни норми, без да се предприемат действия за отчитане на редица променени обстоятелства в резултат на осъществяваната контролна дейност на АКСУ от момента на създаването ѝ до сега. Това ще възпрепятства усъвършенстването и актуализирането на нормативния акт.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Специфични въздействия: Този вариант на действие няма други специфични въздействия, извън посочените по-горе.

Въздействия върху малките и средните предприятия: Този вариант на действие не оказва въздействие върху малките и средните предприятия.

Административна тежест: Доставчиците на социални услуги няма да имат възможност да получават по електронен път заповедите за извършване на проверките, когато те са съобразно утвърдения годишен план на АКСУ, както и няма да има нормативно регламентирана възможност констативните протоколи от проверките да се изпращат и по електронен път.

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информирание, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

Вариант 2 „Приемане на проект на Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на Наредбата за качеството на социалните услуги“:

Описание:

Разглежданият вариант на действие предлага конкретни правила, които са насочени към усъвършенстване на действащия ред в НКСУ за осъществяване на контрол на предоставянето на социални услуги. С промените се очаква процесът на контрол и мониторинг да бъде по-ефективен и ефикасен.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

В НКСУ са регламентирани както видовете проверки, осъществявани от АКСУ, така и техният обхват. Не е предвидена възможност обаче Агенцията да извършва проверки в случаите на отказ на издаване на лиценз по чл. 153 от ЗСУ, ако е известно мястото, на което се планира предоставяне на услугата, в случаите на прекратяване на лиценз по чл. 157 от ЗСУ или на отнемане на лиценз по чл. 158 от ЗСУ. Към настоящия момент извънредните проверки се извършват по преценка на

изпълнителния директор на АКСУ при получена информация за нарушения при предоставяне на социални услуги, при получена информация от кмет на община по чл. 34 от Наредбата, при всеки случай на сигнал или жалба за нарушаване на правата на лицата, ползващи социални услуги, или на нормативната уредба и др. Липсва обаче нормативно регламентирана задължителност за извършване на проверки, когато Агенцията е отказала издаване на лиценз или той е прекратен или отнет. Извършването на такива проверки е изключително наложително с оглед спазване на правата, опазване на здравето и живота и сигурността на потребителите на услуги, тъй като предоставянето на услуга без лиценз е едно от най-сериозните нарушения на ЗСУ. С приемането на проекта на Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на НКСУ ще се регламентира именно такава нормативно основание.

При този вариант на действие ще се предвиди промяна на периода за извършване на периодичните и на тематичните проверки от АКСУ. За улеснение както на доставчиците на социални услуги, така и на АКСУ, в случаите, когато проверките се извършват съобразно утвърден годишен план, ще се предвиди заповедите за извършването им да се предоставят по електронен път на доставчика и на кмета на общината. Също така, ще се предвиди възможност констативните протоколи от проверките да се изпращат и по електронен път чрез посочен от доставчика адрес на електронна поща за кореспонденция. С цел привеждане в съответствие на Наредбата със ЗАНН ще се регламентира възможността, предвидена в закона, административнонаказателното производство да може да приключва и със споразумение между наказващия орган и нарушителя.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Няма идентифицирани негативни въздействия при този вариант на действие, тъй като с промените ще като се прецизира и усъвършенства редът, по който АКСУ осъществява контрол на предоставянето на социалните услуги.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Специфични въздействия: Този вариант на действие няма други специфични въздействия, извън посочените по-горе.

Въздействия върху малките и средните предприятия: Този вариант на действие не оказва въздействие върху малките и средните предприятия.

Административна тежест: Доставчиците на социални услуги ще могат да получават по електронен път заповедите за извършване на плановите проверки, както и констативните протоколи от тях. Служителите на АКСУ ще включват в самия констативен протокол мотивираното предложение за издаване на задължително предписание при установени несъответствия на социалната услуга със стандартите за качество, а не както е сега – като отделен документ.

(въздействията върху малките и средните предприятия; административна тежест)

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информирание, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

4.2. По Проблем 2 „Необходимост от дефиниране на изисквания за заемане на длъжността ръководител на социална услуга“

Вариант 1 „Без действие“:

Описание:

При вариант „Без действие“ в стандартите за качество на социалните услуги няма да са регламентирани изисквания, на които трябва да отговарят ръководителите на социални услуги.

Ролята на ръководителя на социалната услуга е ключова за организиране на работния процес, за ефективно предоставяне на услугата и за постигане на положителни резултати за потребителите. Ръководителят на услугата е лицето, което управлява екипа, отговаря за назначаването, обучението и професионалното развитие на служителите, утвърждава процедури и работни правила, носи отговорност за спазването на стандартите за качество и правата на потребителите. Ръководител без необходимите квалификации, знания, опит и лидерски умения не може да гарантира нужната защита на правата и интересите на лицата, ползващи социалната услуга.

При този вариант на действие няма да има и изискване ръководителят на услугата да не е осъждан за престъпление от общ характер. Това обстоятелство не може да бъде проверявано служебно от АКСУ, тъй като изискването за неосъждане по чл. 148, ал. 1, т. 4 от ЗСУ се отнася само до управителя или членовете на управителния орган на лицето, което кандидатства за издаване на лиценз. Ръководителят на социалната услуга е лице, което е назначено от доставчика на услугата – община или частен доставчик. Разпоредбата на чл. 148, ал. 1, т. 4 от ЗСУ е неприложима за ръководителите на социалните услуги, тъй като управителят или членовете на управителния орган на частен доставчик не са ръководители на услугата.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Не са идентифицирани положителни въздействия за нито една от заинтересованите страни при този вариант, тъй като е налице празнота в НКСУ по отношение на изискванията за квалификация и професионална подготовка към ръководителите на социални услуги.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Прилагането на Вариант 1 „Без действие“ ще окаже отрицателно въздействие, тъй като няма да се предприемат действия, които да отговорят на идентифицирания проблем за дефиниране на изисквания към ръководителите на социални услуги.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Специфични въздействия: Този вариант на действие няма други специфични въздействия, извън посочените по-горе.

Въздействия върху малките и средните предприятия: Този вариант на действие не оказва въздействие върху малките и средните предприятия.

Административна тежест: Без промяна.

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

Вариант 2 „Приемане на проект на Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на Наредбата за качеството на социалните услуги“:

Описание:

Ролята на ръководителя на социална услуга е много важна с оглед създаване на добра организация на работата и осигуряване на качествена подкрепа за потребителите. При този вариант на действие ще се въведат конкретни изисквания за квалификация и професионална подготовка, на които следва да отговорят ръководителите на социалните услуги.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

При този вариант на действие във всички стандарти за качество ще бъде включен индикатор със съответни източници на информация относно изискванията за заемане на длъжността ръководител на съответната социална услуга. Този индикатор ще включва изискване ръководителят на социалната услуга да притежава подходящо образование и квалификация, които осигуряват

организацията и управлението на дейностите, планирането на трудовия процес, осъществяването на контрол върху работата на служителите и изпълнението на задачите. Като източник на информация ще се предвиди това да бъдат актуална длъжностна характеристика, подписана от работодателя и ръководителя, обяви за набиране на ръководител, автобиография на ръководителя, документи, удостоверяващи актуален образователен ценз на ръководителя и др.

Ще се предвиди условие ръководителят на социалната услуга да не е осъждан за престъпление от общ характер, като ще се задължи при встъпване в длъжност и периодично след това да представя на доставчика на социалната услуга като негов работодател свидетелство за съдимост.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Няма идентифицирани негативни въздействия при този вариант на действие, тъй като ще се запълни нормативната празнота относно изискванията към ръководителите на социалните услуги.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Специфични въздействия: Този вариант на действие няма други специфични въздействия, извън посочените по-горе.

Въздействия върху малките и средните предприятия: Този вариант на действие не оказва въздействие върху малките и средните предприятия.

Административна тежест: Без промяна.

(въздействията върху малките и средните предприятия; административна тежест)

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

4.3. По Проблем 3 „Необходимост от прецизиране на стандартите за предоставяне на социалните услуги за резидентна грижа за пълнолетни лица с увреждания“

Вариант 1 „Без действие“:

Описание:

При този вариант на действие в стандартите за качество на социалните услуги за резидентна грижа за пълнолетни лица с увреждания, регламентирани в Приложение № 12 към чл. 11, ал 1 от НКСУ, няма да се диференцира различната интензивност на подкрепата от служителите в тези услуги. Ще се запазят досегашните изисквания на НКСУ, които са приложими само за центровете за настаняване от семеен тип. Това ще наложи по-леката форма на резидентна грижа, предоставяна в защитените жилища, да отговаря на стандартите за качество на резидентната грижа, предоставяна в центровете за настаняване от семеен тип, което не съответства на същността на тази форма. Ще доведе и до осигуряване на еднакъв финансов ресурс за двете форми на подкрепа. Определянето на еднакъв финансов ресурс и запазването на сегашните изисквания в НКСУ, които са приложими в пълнота само за центровете за настаняване от семеен тип, ще доведе до нецелесъобразно разходване на държавни средства. Липсата на диференциация на интензивността на подкрепата няма да позволи определянето на различен минимален и максимален брой на потребителите за всяка една от двете форми на резидентна грижа.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Не са идентифицирани положителни въздействия за нито една от заинтересованите страни при този вариант.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

При този вариант на действие ще бъде определен еднакъв финансов ресурс за различните форми на резидентна грижа за пълнолетни лица с увреждания, което не е целесъобразно, включително икономически. Ще се запазят сегашните изисквания в НКСУ, които са приложими в пълнота само за резидентната грижа, предоставяна в центрове за настаняване от семеен тип, но не и в защитени жилища.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Специфични въздействия: Този вариант на действие няма други специфични въздействия, извън посочените по-горе.

Въздействия върху малките и средните предприятия: Този вариант на действие не оказва въздействие върху малките и средните предприятия.

Административна тежест: Без промяна.

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

Вариант 2 „Приемане на проект на Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на Наредбата за качеството на социалните услуги“:

Описание:

При този вариант на действие ясно ще се дефинират стандартите за качество на социалните услуги за резидентна грижа за пълнолетни лица с увреждания както по отношение на организацията и управлението, така и по отношение на необходимите служители.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

С приемането на проекта на Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на НКСУ ще се регламентира, че социалните услуги за резидентна грижа за пълнолетни лица с увреждания ще се предоставят с различна интензивност на осигуряваната подкрепа от служителите – денонощна (24 часа) или частична (12 часа). Това ще създаде и нормативно основание за определяне на диференцирани размери на стандартите за финансиране на различните форми за резидентна грижа за лица с увреждания, именно спрямо тежестта на полаганата подкрепа и грижа за потребителите.

Разграничаването на интензивността на подкрепата от служителите в социалните услуги ще доведе до дефинирането в Приложение № 12 от НКСУ на различен минимален и максимален брой на потребителите за всяка една от двете форми на резидентна грижа. Ще се запазят минималният и максималният брой на потребителите на резидентна грижа с подкрепа от служителите от 24 часа, които са предвидени в сега действащата Наредба. За 12-часовата подкрепа от служителите ще се определят по-нисък минимален и максимален брой на потребителите. Това разграничение е в съответствие с целта на тези услуги и степента на интензивност на подкрепата от страна на служителите. По този начин ще се подкрепят процесите на деинституционализация и социално включване в общността и по-ефективното използване на ресурсите.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Няма идентифицирани негативни въздействия при този вариант на действие, тъй като с промените ще се усъвършенства нормативната регламентация на стандартите за качество на социалните услуги за резидентна грижа за пълнолетни лица с увреждания.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Специфични въздействия: Този вариант на действие няма други специфични въздействия, извън посочените по-горе.

Въздействия върху малките и средните предприятия: Този вариант на действие не оказва въздействие върху малките и средните предприятия.

Административна тежест: Без промяна.

(въздействията върху малките и средните предприятия; административна тежест)

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

5. Сравняване на вариантите:

Степени на изпълнение по критерии: 1) висока; 2) средна; 3) ниска.

5.1. По проблем 1 „Необходимост от усъвършенстване на реда за извършване на контролната дейност на Агенцията за качеството на социалните услуги“

		Вариант „Без действие“	Вариант „Приемане на проект на Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на Наредбата за качеството на социалните услуги“
Ефективност	Цел 1: Подобряване на контролната дейност на АКСУ.	Ниска	Висока
	Цел 2: Намаляване на административната тежест за доставчиците на социални услуги и за служителите на АКСУ.	Ниска	Висока
Ефикасност	Цел 1: Подобряване на контролната дейност на АКСУ.	Ниска	Висока
	Цел 2: Намаляване на административната тежест за доставчиците на социални услуги и за служителите на АКСУ.	Ниска	Висока
Съгласуваност	Цел 1: Подобряване на контролната дейност на АКСУ.	Ниска	Висока
	Цел 2: Намаляване на административната тежест за доставчиците на социални услуги и за служителите на АКСУ.	Ниска	Висока

1.1. Сравнете вариантите чрез сравняване на ключовите им положителни и отрицателни въздействия.

1.2. Посочете степента, в която вариантите ще изпълнят определените цели, съгласно основните критерии за сравняване на вариантите:

ефективност, чрез която се измерва степента, до която вариантите постигат целите на предложението;

ефикасност, която отразява степента, до която целите могат да бъдат постигнати при определено ниво на ресурсите или при най-малко разходи;

5.2. По проблем 2 „Необходимост от дефиниране на изисквания за заемане на длъжността ръководител на социална услуга“

		Вариант „Без действие“	Вариант „Приемане на проект на Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на Наредбата за качеството на социалните услуги“
Ефективност	Цел 1: Регламентиране на изискване ръководителят на социалната услуга да притежава подходящо образование и квалификация, които осигуряват организацията и управлението на дейностите, планирането на трудовия процес, осъществяването на контрол върху работата на служителите и изпълнението на задачите.	Ниска	Висока
	Цел 2: Регламентиране на изискване ръководителят на социалната услуга да не е осъждан за престъпление от общ характер.	Ниска	Висока
Ефикасност	Цел 1 Регламентиране на изискване ръководителят на социалната услуга да притежава подходящо образование и квалификация, които осигуряват организацията и управлението на дейностите, планирането на трудовия процес, осъществяването на контрол върху работата на служителите и изпълнението на задачите.	Ниска	Висока
	Цел 2 Регламентиране на изискване ръководителят на социалната услуга да не е осъждан за престъпление от общ характер.	Ниска	Висока
Съгласуваност	Цел 1 Регламентиране на изискване ръководителят на социалната услуга да притежава подходящо образование и квалификация, които осигуряват организацията и управлението на дейностите, планирането на трудовия процес, осъществяването на контрол върху работата на служителите и изпълнението на задачите.	Ниска	Висока
	Цел 2 Регламентиране на изискване ръководителят на социалната услуга да не е осъждан за престъпление от общ характер.	Ниска	Висока

1.1. Сравнете вариантите чрез сравняване на ключовите им положителни и отрицателни въздействия.

1.2. Посочете степента, в която вариантите ще изпълнят определените цели, съгласно основните критерии за сравняване на вариантите:
 ефективност, чрез която се измерва степента, до която вариантите постигат целите на предложението;
 ефикасност, която отразява степента, до която целите могат да бъдат постигнати при определено ниво на ресурсите или при най-малко разходи;

съгласуваност, която показва степента, до която вариантите съответстват на действащите стратегически документи.

5.3. По проблем 3 „Необходимост от прецизиране на стандартите за предоставяне на социалните услуги за резидентна грижа за пълнолетни лица с увреждания“

		Вариант „Без действие“	Вариант „Приемане на проект на Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на Наредбата за качеството на социалните услуги“
Ефективност	Цел 1: Ясно дефиниране на стандартите за качество на социалните услуги за резидентна грижа за пълнолетни лица с увреждания както по отношение на организацията и управлението, така и по отношение на необходимите служители.	Ниска	Висока
Ефикасност	Цел 1: Ясно дефиниране на стандартите за качество на социалните услуги за резидентна грижа за пълнолетни лица с увреждания както по отношение на организацията и управлението, така и по отношение на необходимите служители.	Ниска	Висока
Съгласуваност	Цел 1: Ясно дефиниране на стандартите за качество на социалните услуги за резидентна грижа за пълнолетни лица с увреждания както по отношение на организацията и управлението, така и по отношение на необходимите служители.	Ниска	Висока

1.1. Сравнете вариантите чрез сравняване на ключовите им положителни и отрицателни въздействия.

1.2. Посочете степента, в която вариантите ще изпълнят определените цели, съгласно основните критерии за сравняване на вариантите:
 ефективност, чрез която се измерва степента, до която вариантите постигат целите на предложението;
 ефикасност, която отразява степента, до която целите могат да бъдат постигнати при определено ниво на ресурсите или при най-малко разходи;

съгласуваност, която показва степента, до която вариантите съответстват на действащите стратегически документи.

6. Избор на препоръчителен вариант:

По проблем 1: Вариант 2 „Приемане на проект на Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на Наредбата за качеството на социалните услуги“

Приемането на промените в НКСУ ще допринесе за подобряване на контролната дейност на АКСУ.

По проблем 2: Вариант 2 „Приемане на проект на Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на Наредбата за качеството на социалните услуги“

С приемането на промените в НКСУ ще се запълни нормативната празнота относно изискванията към ръководителите на социалните услуги.

По проблем 3: Вариант 2 „Приемане на проект на Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на Наредбата за качеството на социалните услуги“

Чрез промените в НКСУ ще се усъвършенства нормативната регламентация на стандартите за качество на социалните услуги за резидентна грижа за пълнолетни лица с увреждания.

6.1. Промяна в административната тежест за физическите и юридическите лица от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми):

Проблем 1: Опция – Ще се намали.

Доставчиците на социални услуги ще могат да получават по електронен път заповедите за извършване на плановите проверки, както и констативните протоколи. Служителите на АКСУ ще включват в самия констативен протокол мотивираното предложение за издаване на задължително предписание при установени несъответствия на социалната услуга със стандартите за качество на социалните услуги, а не както е сега – като отделен документ.

Проблем 2: Опция – Без промяна.

Проблем 3: Опция – Без промяна.

6.2. Създават ли се нови/засягат ли се съществуващи регулаторни режими и услуги от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми)?

По проблем 1, 2 и 3:

Да

Не

1.1. Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на избрания вариант.

1.2. В случай че се предвижда създаване нов регулаторен режим, посочете неговия вид (за стопанска дейност: лицензионен, регистрационен; за отделна стелка или действие: разрешителен, уведомителен; удостоверителен и по какъв начин това съответства с постигането на целите).

1.3. Мотивирайте създаването на новия регулаторен режим съгласно изискванията на чл. 3, ал. 4 от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.

1.4. Посочете предложените нови регулаторни режими отговарят ли на изискванията на чл. 10 – 12 от Закона за дейностите по предоставяне на услуги.

1.5. Посочете изпълнено ли е изискването на § 2 от Допълнителните разпоредби на Закона за дейностите по предоставяне на услуги.

1.6. В случай че се изменят регулаторни режими или административни услуги, посочете промяната.

6.3. Създават ли се нови регистри от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми)?

По проблем 1, 2 и 3:

Да

Не

Когато отговорът е „Да“, посочете регистрите, които се създават и по какъв начин те ще бъдат интегрирани в общата регистрова инфраструктура.

6.4. По какъв начин препоръчителният вариант въздейства върху микро-, малките и средните предприятия (МСП) (включително по отделните проблеми)?

По проблем 1, 2 и 3:

Актът засяга пряко МСП

Актът не засяга МСП

Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на препоръчителния вариант.

6.5. Потенциални рискове от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми):

Не са идентифицирани потенциални рискове при реализиране на Вариант 2 и за трите проблема.

Посочете възможните рискове от прилагането на препоръчителния вариант, различни от отрицателните въздействия, напр. възникване на съдебни спорове и др.

7. Консултации:

Проведени са консултации

Посочете основните заинтересовани страни, с които са проведени консултации. Посочете резултатите от консултациите, включително на ниво ЕС: спорни въпроси, многократно поставяни въпроси и др.

Предстоят обществени консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове

Проектът на Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на Наредбата за качеството на социалните услуги ще бъде публикуван на Портала за обществени консултации на Министерския съвет и на интернет страницата на Министерството на труда и социалната политика, като срокът за получаване на предложения и становища ще бъде 30 дни.

Справката за отразените становища ще бъде публикувана на Портала за обществени консултации на Министерския съвет и на интернет страницата на Министерството на труда и социалната политика.

Проектът на Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на Наредбата за качеството на социалните услуги ще се съгласува в съответствие с чл. 32, ал. 1 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.

Обобщете най-важните въпроси за обществени консултации. Посочете индикативен график за тяхното провеждане и видовете консултационни процедури.

8. Приемането на нормативния акт произтича ли от правото на Европейския съюз?

Да

Не

1.1. Посочете изискванията на правото на Европейския съюз, включително информацията по т. 6.2 и 6.3, дали е извършена оценка на въздействието на ниво Европейски съюз, и я приложете (или посочете връзка към източник).

1.2. Изборът трябва да съответства на посоченото в раздел 1, съгласно неговата т. 1.5.

9. Изисква ли се извършване на цялостна предварителна оценка на въздействието поради очаквани значителни последици?

Да

Не

(преценка съгласно чл. 20, ал. 3, т. 2 от Закона за нормативните актове)

10. Приложения:

Приложете необходимата допълнителна информация и документи.

11. Информационни източници:

1. Закон за социалните услуги;
2. Наредба за качеството на социалните услуги;
3. Справки, постъпващи ежемесечно в МТСП от АСП (само за служебно ползване).

4. Ежегоден анализ на състоянието и ефективността на социалните услуги, предоставяни през 2023 г. (публикуван на официалната страница на АКСУ на 15.07.2024 г. <https://aksu.government.bg/godishen-analiz-za-sastoyaniето-na-efektivnostta-na-soczialnite-uslugi/>).

Посочете изчерпателен списък на информационните източници, които са послужили за оценка на въздействията на отделните варианти и при избора на вариант за действие: регистри, бази данни, аналитични материали и др.

12. Име, длъжност, дата и подпис на директора на дирекцията, отговорна за извършването на частичната предварителна оценка на въздействието:

Име и длъжност: Елена Кременлиева – директор на дирекция „Социално включване“

20.1.2026 г.

X EK

ЕЛЕНА КРЕМЕНЛИЕВА

ДИРЕКТОР НА ДИРЕКЦИЯ СВ

Signed by: Elena Lyubomirova Kremenlieva